

СПОСОБИ ОБЧИСЛЕННЯ РОЗМІРУ ГОНОРАРУ АДВОКАТА

Заборовський В.В.

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільного права та процесу
Ужгородського національного університету
м. Ужгород, Україна*

В одному із наших попередніх досліджень, досліджуючи правову природу інституту винагороди за правову допомогу адвоката (гонорару), ми дійшли до висновку, що даний інститут зародився в Стародавній Греції та Римі, і пройшов шлях від сприйняття його як почесного дарунку за шляхетний вчинок та регулювання на рівні звичаєвого права до відповідного нормативного закріплення і сприйняття гонорару як належної оплати за адвокатську діяльність із встановленням відповідних обмежень та критеріїв визначення його розміру [1, с. 140].

Для забезпечення повноти нашого дослідження, вважаємо за необхідне розкрити загальні риси найбільш поширеніших способів обчислення розміру гонорару адвоката. Так, одним з таких способів є погодинна оплата, яку І. Сидорова розглядає як таку, що є найбільш адекватним способом оцінки діяльності адвоката. Вона вказує на те, що застосування погодинної оплати як способу обчислення розміру гонорару передбачає виставлення рахунка клієнту з наданням опису виконаних робіт із зазначенням кількості витраченого часу [2]. Використання такого способу є поширеним в багатьох зарубіжних країнах, зокрема, в США та ряді країн Західної Європи, де він становить лівову частку серед всіх інших способів обчислення розміру гонорару адвоката.

В багатьох випадках, за твердженням О.М. Князева, погодинна оплата застосовується адвокатами при консультуванні, за участь в переговорах, підготовку інформації по законодавству, озна-

йомлення з матеріалами справи, а також в інших випадках, коли обсяг виконаної роботи можна більш-менш обчислити в годинах. Крім цього, науковець зазначає, що подобова оплата є менш поширеною, ніж погодинна і як правило застосовується у тих випадках, коли адвокат залучається для проведення правового або економіко-правового аудиту, особливістю якого є його безперервність (від початку і до кінця по одному клієнту) [3, с. 106].

Ще одним з основних способів обчислення розміру гонорару адвоката є встановлення його в твердій (фіксованій) грошовій сумі (як з прив'язкою до ціни позову, так і без такої). Такий спосіб зазвичай використовується адвокатами при наданні допомоги, яка не займає значного періоду часу та полягає у здійсненні певних наперед визначених дій. Застосовувався фіксованого розміру оплати гонорару адвоката було характерним і на попередніх етапах розвитку адвокатури. Так, В.М. Івакін зазначає, що за часів Римської імперії винагорода в 10% вважалася помірною, оскільки справи тривали по декілька років, проходили через безліч інстанцій, багато праці витрачалося даремно, а сплати доводилося очікувати дуже довго, так що обмежуватися невеликим гонораром для адвоката було майже неможливо [4, с. 264].

Використання фіксованого розміру гонорару є відомим для багатьох країн світу. В своєму науковому дослідженні В.Р. Дюкіна зазначає, що характерною особливістю німецького права є тарифікація оплати послуг адвокатів [5, с. 84]. 5 травня 2004 року в Республіці Німеччина приймається спеціальний закон «Про винагороду адвокатів» («Rechtsanwaltsvergütungsgesetz»), в додатку 1 до якого міститься значний за обсягом список таких винагород залежно від виду адвокатської діяльності [6].

Менш поширеними способами визначення розміру гонорару адвоката, але такими, що мають місце в практичній діяльності адвоката є так звані «гонорар успіху», а також абонентське обслуговування клієнта. Особливість «гонорару успіху» полягає в тому, що оплата допомоги адвоката залежить від досягнення результату, на який розраховує його клієнт. Оплата за досягнення конкретного результату для клієнта є досить поширеною в країнах англосаксонської правової системи (зокрема, в США та Англії) та є обмеженою (або ж взагалі забороненою) в ряді зарубіжних країн.

Щодо такого способу обчислення винагороди адвоката як абонентське обслуговування, то воно зазвичай використовується адвокатськими компаніями при наявності значної за обсягом та/або тривалістю (постійної) необхідності у наданні правової допомоги клієнту. Оплата за допомогу клієнта відбувається на регулярній основі (як правило щомісячно) у заздалегідь визначеному обсязі. Такий спосіб має як певні позитивні моменти (і клієнт, і адвокат наперед знають суми свої відповідно витрат і винагороди), так і є по своїй суті фидуціарним (Т.Б. Вільник зазначає, що заздалегідь невідомо, в якому обсязі замовнику буде потрібна допомога адвоката і якою мірою внесена абонентська плата буде реально відпрацьована [7]).

Одним із способів визначення розміру гонорару адвоката є застосування комбінованої системи. Прикладом використання такої системи є випадок, коли адвокат із клієнтом домовляється як про фіксований розмір гонорару, а також передбачають можливість оплати певного відсотку (зокрема, від ціни позову), у разі досягнення результату на який розраховував його клієнт. Застосування такого способу є можливим в багатьох зарубіжних країнах.

Отже, у своїй практичній діяльності адвокат застосовує, зокрема, такі способи обчислення розміру гонорару: погодинна оплата; тверда (фіксована) грошова сума; «гонорар успіху»; абонентське обслуговування клієнта; комбінована система (наприклад, коли адвокат із клієнтом домовляється як про фіксований розмір гонорару, а також передбачають можливість оплати певного додаткового відсотку (зокрема, від ціни позову)).²

Література:

1. Заборовський В.В., Манзюк Н.В., Стойка А.В. Правова природа винагороди за правову допомогу (гонорару) адвоката. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2020. Вип. 61, Т. 2. С. 138-142.

2. Сидорова И. Гонорар адвокатов во Франции. Новая адвокатская газета, 2009. № 06 (047). URL: <https://www.advgazeta.ru/archivnye-zapisi/gonorar-advokatov-vo-frantsii/>

3. Кизнев А.И. Гонорар успеха в договоре оказания юридической помощи. Корпоративное управление и инновационное развитие экономики Севера: Вестник Научно-исследовательского центра корпоративного права, управления и венчурного инвестирования Сыктывкарского государственного университета. Сыктывкар: СыктГУ, 2005. С. 103-109.

4. Ивочкин В.И. История «гонорара успеха» за рубежом и в России в дореволюционный период. Кутафинские чтения Развитие российского права: новые контексты и поиски решения проблем: X Международная научно-практическая конференция (г. Москва, 6-9 апреля 2016 г.). М.: Издательство: «Проспект», 2016. С. 260-265.

5. Дюкина В.Р. Гражданско-правовое регулирование оказания адвокатских услуг в праве Европейского Союза: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. М., 2014. 201 с.

6. Gesetz über die Vergütung der Rechtsanwältinnen und Rechtsanwälte. Ausfertigungsdatum: 05.05.2004. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/rvg/>

7. Вільник Т.Б. Дисциплінарна та цивільно-правова відповідальність адвокатів. Інформація і право, 2015. № 3. С. 115-122. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2015_3_19

УДК 340.077.1(4)

F 33

International scientific and practical conference «Features of the application of regulations: the experience of foreign countries» : Conference proceedings, July 1-2, 2020. Arad : 108 pages

ISBN 978-617-7868-19-3

HEAD OF ORGANISING COMMITTEE

Remus Daniel Berlingher, PhD, Associate Professor, Dean of the Faculty of Legal Sciences, Vasile Goldish Western University of Arad;

Teodor Mara, PhD, Associate Professor, Head of the Private Law Department, Vasile Goldish Western University of Arad;

Palcu Pavel, PhD, Associate Professor, Head of the Public Law Department, Vasile Goldish Western University of Arad;

The conference was organized and held with the support of Association of International Educational and Scientific Cooperation (<http://aiesc.com.ua>).

Each author is responsible for content and formation of his/her materials. The reference is mandatory in case of republishing or citation.

ISBN 978-617-7868-19-3

© Vasile Goldish Western University of Arad, 2020
© LLC «RIK-U», 2020

Зміст

Бериславська О.М

ПРАВА, СВОБОДИ ТА БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ ТА ПОСТКОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ	6
--	---

Беляков К.І.

ОСОБЛИВОСТІ ПОНЯТТЯ «ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ» В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ	10
--	----

Бондарчук А.М.

ДОКТРИНАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ТОРГОВО-БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	18
---	----

Бровко Н.І., Сімакова С.І.

МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД	23
---	----

Булеца С.Б., Чепис О.І.

ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	28
---	----

Демчук Т.І.

ПРАВОВІ ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ	34
---	----

Добровольський В.Б.

РЕФОРМУВАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ПРАВОПОРЯДКУ У ВІЙСЬКОВУ ПОЛІЦІЮ: ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	38
--	----

Дорофеева Л.М.	
ВІПРОВАДЖЕННЯ НОВОГО МИТНОГО ТАРИФУ УКРАЇНИ – КРОК ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ.....	41
Заборонський В.В.	
СПОСОБИ ОБЧИСЛЕННЯ РОЗМІРУ ГОНОРАРУ АДВОКАТА.....	46
Зьолка Валентин	
ОГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ТА ПРОТИДІЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ В ДЕРЖАВНІЙ ПРИКОРДОННІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ	50
Іванов О.О.	
ЗАГАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ СПРОЩЕНОГО ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	57
Ільків Н.В.	
ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ.....	62
Лебеза Є.О.	
ПРАВОВІ ЗАСАДИ УДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.....	67
Менджул М.В.	
ПРИНЦИП РІВНОСТІ У МАЙНОВИХ ВІДНОСИНАХ БАТЬКІВ І ДІТЕЙ	71
Пайда Ю.Ю.	
ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНИЙ ВИГУК, ЯК ФОРМА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ	76
Petrova N.O.	
LEGAL REGULATIONS IN THE FIELD OF STATE AID TO ECONOMIC ENTITIES UNDER THE CONDITIONS OF COVID-19: THE EXPERIENCE OF THE EUROPEAN UNION	81
Попович Т. П.	
РЕПРОДУКТИВНІ ПРАВА ЛЮДИНИ: ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ.....	86

Пунена В.В.

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СВОБОДИ СОВІСТІ
У СЛОВАЧЧИНІ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ..... 91

Санченко А.Є.

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ У СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ: ПОЛІТИКО-
ПРАВОВА ОСНОВА ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ КЕРІВНИХ
ПРИНЦИПІВ ООН З ПИТАНЬ БІЗНЕСУ ТА ПРАВ ЛЮДИНИ 95

Турянця О.О.

МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ: КОНСТИТУЦІЙНО-
ПРАВОВІ ЗАСАДИ 102